

Kjære alle,

Hvorfor skal Den norske Forfatterforening være imot oljeleting?
Jeg har funnet et svar – selvsagt i en bok.

Den heter *Living in denial*, med undertittelen *Climate change, emotions, and everyday life*. Den er fra 2011, og selv om den er på engelsk, er den skrevet av en nordmann, nærmere bestemt Kari M. Norgaard, som er professor i sosiologi ved universitetet i Oregon.

Etter feltarbeid og intervjuer hun gjorde med innbyggerne i et norsk tettsted, fant hun ut at når nordmenn i liten grad snakker om og forteller historier om klimaendringene, henger det sammen med det faktum at Norge er en betydelig oljeprodusent¹:

Norsk velstand kommer i høy grad av oljeutvinning, men det vi velger å prege vårt nasjonale selvbilde med, er fortellinger om «det mytiske Norge». Det gjør vi på grunn av *følelser*: Klimaendringene utløser en kognitiv dissonans som truer vår identitet og våre privilegier, derfor unngår vi helst tematikken.

Slik, gjennom fortielse, bidrar «folk flest» til å legitimere status quo – fordi fraværet av klimakritiske samtaler og historier fastholder illusjonen av en «normal» hverdag.

Men som forfattere vil vi jo ikke fortie noe som helst. Vi vil ha problemene opp i dagen, også klimaproblemene.

Mange av oss gjør dette allerede, ved å skrive bøker som på ulike vis tematiserer eller synliggjør natur- og klimaendringer.

Men vi vet alle at vi er mye sterkere sammen enn som individuelle forfattere.

Vi vet at dersom vi krever noe, som et kollektiv, vil det ha langt større politisk gjennomslagskraft enn én og én enkelt roman, novelle eller diktsamling.

Vi vil tro på kunsten, ja, men vi må ikke glemme troa på hverandre og troa på at forfattere, som gruppe, kan få til strukturelle endringer.

Vi bør heller ikke glemme at vi som forfattere har et privilegium de aller fleste mennesker ikke har, nemlig tilgangen til det frie ord. Vi har muligheten til å bli hørt. Vi har muligheten til å påvirke vår omverden. Det forplikter.

Å si nei til oljeleting i 2024 er ikke kontroversielt (og for ordens skyld: Det er ikke snakk om å stenge kranene som går, men om å slutte å lete etter *nye* oljefelt). Det er såpass lite kontroversielt at åtte kunstnerorganisasjoner i løpet av det siste året har stemt for liknende uttalelser: Norsk forening for komponister og tekstforfattere (NOPA), Norske billedkunstnere, Dramatikerforbundet, Norske filmregissører, Filmforbundet, Norske dansekunstnere, Unge Kunstneres Samfund og CREO.

Det er blant dem vi hører hjemme. Ikke blant dem som sier at dette er komplisert eller dette angår oss ikke. Dette angår oss alle, og vi bør bruke stemmen vår til å bryte fortielsen som gjør at norske myndigheter kommer unna med aktivitet som er stikk i strid med et levelig klima.

Tusen takk for meg.
Tekst: Maria Børja

---

¹ Norgaard, *Living in denial*, 142, min oversettelse og utheving.